

Etablering på arbetsmarknaden eller fortsatta studier år 2017 efter gymnasieskola

Sammanfattning

Skolverket publicerar årligen statistik över vad ungdomar gör efter gymnasieskolan. Årets PM handlar främst om vad ungdomar gjorde ett till tre år efter att de slutförde gymnasieskolan läsåret 2013/14. Utöver det finns en redovisning av etableringsstatus bland ungdomar ett år efter de tog examen från en lärlingsutbildning läsåret 2015/16. Vi avslutar med en kort beskrivning av etableringsstatus för ungdomar som tog gymnasieingenjörsexamen läsåret 2011/12.

Huvudsakliga resultat:

- Andelen ungdomar som antingen var etablerade på arbetsmarknaden eller högskolestuderande ökade mellan det första och det tredje året efter gymnasieskolan.
- Bland ungdomar som tog yrkesexamen läsåret 2013/14 ökade andelen med etablerad ställning från 42 procent ett år efter till 64 procent tre år efter att de slutförde gymnasieskolan. Motsvarande andelar bland ungdomar med studiebevis på minst 2 500 poäng, men som inte tagit en gymnasieexamen, var 27 respektive 54 procent.
- Av alla som tog examen från ett högskoleförberedande program studerade drygt hälften, 53 procent, på högskola tre år efter gymnasieskolan. Bland ungdomar med studiebevis på minst 2 500 poäng, men som inte tagit en gymnasieexamen, studerade 11 procent på högskola tre år efter gymnasieskolan.
- En något större andel ungdomar som tog examen läsåret 2015/16 från en lärlingsutbildning var etablerade på arbetsmarknaden ett år efter jämfört med ungdomar som hade läst en skolförlagd utbildning. Ett år efter examen hade 56 procent av ungdomarna med lärlingsutbildning en etablerad ställning jämfört med 52 procent bland de som hade läst en skolförlagd utbildning.
- Andelen ungdomar med etablerad ställning efter gymnasieingenjörsexamen var 46 procent ett år efter och 62 procent fem år efter slutförd utbildning. Andelen högskolestuderande var 23 respektive 36 procent ett respektive tre år efter examen. Fem år efter examen studerade endast 21 procent av eleverna på högskolan.

Innehåll

Etableringsstatus tre år efter gymnasieskolan	3
Beskrivning av populationen	3
Etableringsstatus tre år efter gymnasieskola.....	4
Etableringsstatus över tid efter yrkesprogram	5
Etableringsstatus över tid efter högskoleförberedande program	6
Etableringsstatus tre år efter examen redovisat för samtliga program	8
Skillnader inom programmen	11
Vanligaste branscherna tre år efter yrkesprogram	12
Vanligaste högskoleämnena tre år efter högskoleförberedande program.....	13
Etableringsstatus efter lärlingsutbildning	14
Etableringsstatus efter gymnasieingenjörsexamen	16

Etableringsstatus tre år efter gymnasieskolan

Det centrala mått som används i statistiken är *etableringsstatus*.¹ I årets statistik publiceras uppgifter om etableringsstatus tre år efter gymnasieskolan för ungdomar som slutförde sin utbildning läsåret 2013/14. För två år sedan publicerades uppgifter för samma kull, men då ett år efter gymnasieskolan.²

Vi börjar denna del av promemorian med en beskrivning av populationen och en överblick över vilken etableringsstatus ungdomarna hade år 2017, tre år efter att de slutförde gymnasieskolan. Därefter presenteras etableringsstatus över tid, ett till tre år efter gymnasieskolan, för yrkesprogram och högskoleförberedande program. Det som följer är etableringsstatus redovisat för samtliga program, där vi även ger några exempel på skillnader mellan inriktningar. Avslutningsvis presenterar vi de vanligaste branscherna och högskolestudierna bland ungdomar som var etablerade respektive högskolestuderande tre år efter gymnasieskolan.

Beskrivning av populationen

Statistiken omfattar ungdomar som var folkbokförda den 31 december 2017 och som slutförde sin utbildning läsåret 13/14. Ungefär 74 100 ungdomar slutförde gymnasieskolan med examen, medan 9 400 slutförde med studiebevis på minst 2 500 poäng, se tabell 1. Det var nästan dubbelt så många som slutförde med examen från ett högskoleförberedande program jämfört med från ett yrkesprogram, 48 200 respektive 26 000.

Tabell 1. Ungdomar som slutförde gymnasieskolan läsåret 2013/14, per programtyp (N=83 482).

	Totalt	Kvinnor (andel %)	Män (andel %)
Slutfört med examen	74 129	51,1	48,9
<i>Därav yrkesprogram</i>	25 953	42,6	57,4
<i>Därav högskoleförberedande program</i>	48 176	55,6	44,4
Slutfört med studiebevis på minst 2 500 poäng	9 353	39,1	60,9
<i>Därav yrkesprogram</i>	4 750	38,6	61,4
<i>Därav högskoleförberedande program</i>	4 603	39,6	60,4

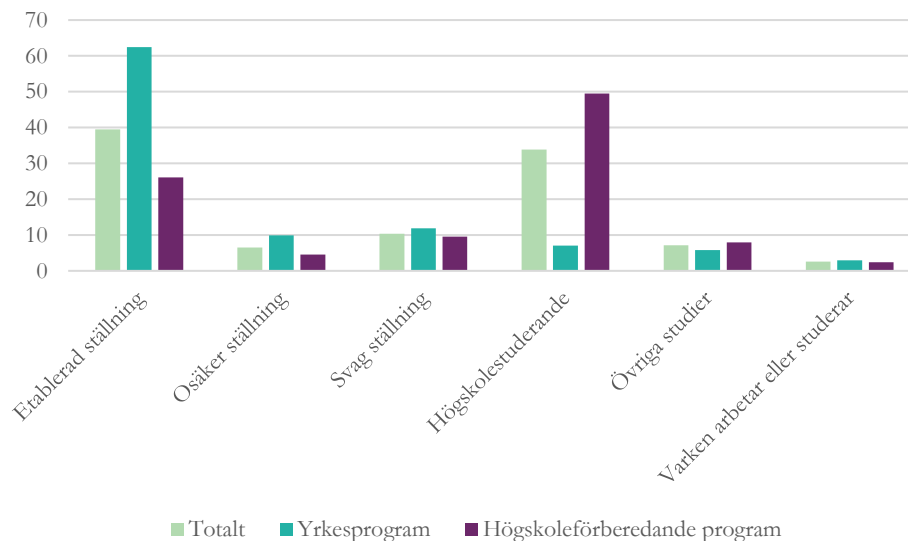
¹ I bilaga 1 finns information om hur måttet *etableringsstatus* beräknas.

² Skolverket (2017). *Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan Gy 2011*. I bilaga 2 finns mer detaljerad information om hur populationen som används i årets publicering skiljer sig från den population som används till publiceringen hösten 2017.

Etableringsstatus tre år efter gymnasieskola

Ungefär 3 av 4 ungdomar hade en etablerad ställning eller var högskolestuderande tre år efter gymnasieskolan, se diagram 1. Av de totalt 83 500 ungdomar som slutförde antingen yrkesprogram eller högskoleförberedande program hade 39 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden medan 34 procent hade påbörjat högskolestudier.³

Diagram 1. Andelen (procent) ungdomar med olika etableringsstatus tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar med examen eller med studiebevis på minst 2 500 poäng läsåret 2013/14.

Totalt (N = 83 482), högskoleförberedande program (N = 52 779) och yrkesprogram (N = 30 703)

Tre år efter yrkesprogram var andelen ungdomar med etablerad ställning på arbetsmarknaden 62 procent. Motsvarande andel bland ungdomar som läste högskoleförberedande program var 26 procent. Som förväntat var ungdomarna istället i större utsträckning högskolestuderande i denna grupp, knappt 50 procent.

Av de totalt 83 500 ungdomar som slutförde yrkes- eller högskoleförberedande program var andelen med osäker eller svag ställning 7 respektive 10 procent, och

³ Promemorian fokuserar på ungdomar som slutförde gymnasieskolan med examen eller studiebevis på minst 2 500 poäng. I tillhörande rikstabeller finns även etableringsstatus för ungdomar som inte har slutfört ett nationellt program, se <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj *statistik på riksnivå*, skolform *gymnasieskola* och statistikområde *Efter gymnasieskolan*, år 2017. I Skolverkets rapport *Introduktionsprogram, eleverna och deras sysselsättning efteråt* (2019:484) kan man läsa mer om sysselsättningen för den grupp ungdomar som inledde gymnasiestudierna på ett introduktionsprogram.

andelen i övriga studier var 7 procent. För övriga 3 procent fanns ingen uppgift under året om arbetsinkomst eller studier.

Etableringsstatus över tid efter yrkesprogram

Här beskriver vi utvecklingen i etableringsstatus från ett till tre år efter yrkesprogram. Vi jämför ungdomar som tog examen och ungdomar som slutförde med studiebevis på minst 2 500 poäng läsåret 2013/14. Gemensamt för båda grupperna var att andelen ungdomar med etablerad ställning ökar med tiden samtidigt som andelen med svag ställning minskar.

Av de 25 900 ungdomar som tog en yrkesexamen läsåret 2013/14 hade 64 procent en etablerad ställning på arbetsmarknaden efter tre år, se diagram 2. Detta var en ökning med 22 procentenheter jämfört med ett år efter examen då andelen med etablerad ställning var 42 procent. Under samma tid minskade andelen ungdomar med svag eller osäker ställning. Andelen ungdomar med svag ställning minskade kraftigast, från 26 procent till 10 procent. Andelen ungdomar som var högskolestuderande, i övriga studier eller varken arbetade eller studerade, var relativt konstant över tid. Det var relativt små andelar, dvs. under 10 procent. Lägst andel var det i gruppen ungdomar som varken arbetade eller studerade, omkring 3 procent.

Diagram 2. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett till tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar som slutförde yrkesprogram med examen läsåret 2013/14. N = 25 911.

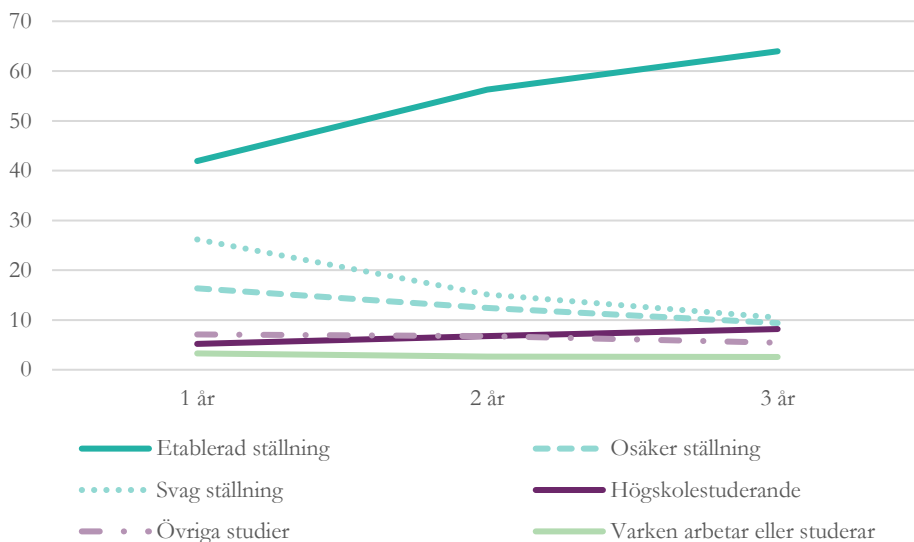
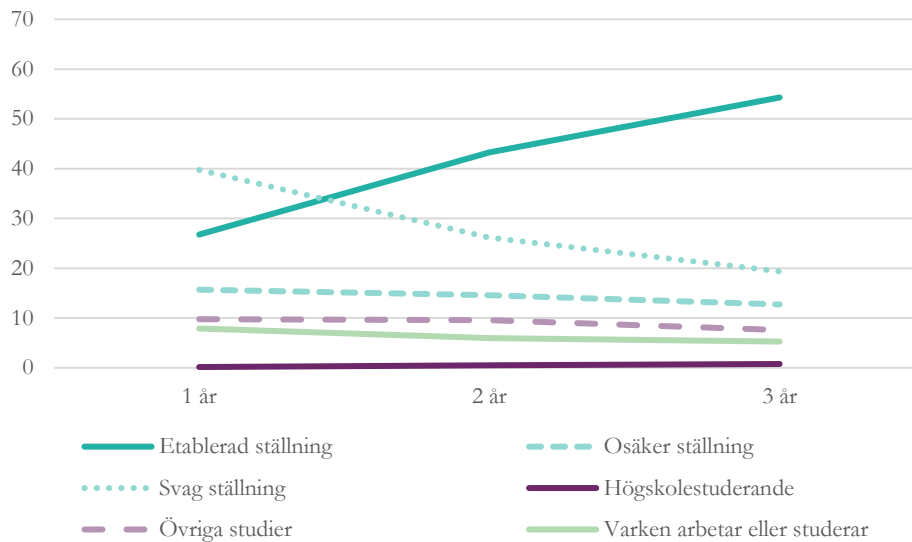

Diagram 3 visar motsvarande utveckling över tid för ungdomar som slutförde gymnasiestudierna med studiebevis på minst 2 500 poäng. Det ska noteras att det är en betydligt mindre grupp sett till antal, ungefär 4 700 ungdomar. I denna grupp var det 27 procent av ungdomarna som hade en etablerad ställning ett år efter gymnasieskolan jämfört med 42 procent bland ungdomar med examen.

Diagram 3. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett till tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar som slutförde yrkesprogram med studiebevis på minst 2 500 poäng läsår 2013/14. N = 4 742.

Kommentar: Till diagrammen 2 och 3 exkluderas uppgifter för ungdomar som saknade uppgifter om etableringsstatus för år 2015 och/eller 2016. Det gäller ungefär 50 individer totalt.

Det finns en likhet i utvecklingen över tid hos båda grupperna. Andelen ungdomar med en etablerad ställning ökar samtidigt som andelen med svag ställning minskar. Tre år efter gymnasieskolan var andelen ungdomar med en etablerad ställning 54 procent bland de som slutförde gymnasiestudierna med studiebevis på minst 2 500 poäng. Detta var dock fortfarande en något lägre andel jämfört med andelen bland ungdomarna som slutförde med examen.

Diagram 3 visar även att andelen ungdomar med osäker ställning var något högre bland ungdomar med studiebevis jämfört med ungdomar som hade tagit examen och skillnaden minskade marginellt över tid. Andelen ungdomar i övriga studier och som varken arbetade eller studerade var också något högre bland ungdomar med studiebevis jämfört med ungdomar med examen. Det var väldigt få ungdomar som var högskolestuderande bland de som hade studiebevis efter yrkesprogram.

Skolverket publicerar även uppgifter om etableringsstatus för ungdomar som har läst det regelverk som gällde för gymnasieskolan före 2011. Förra årets publicering inkluderade till exempel etableringsstatus ett till tre år efter gymnasieskolan för ungdomar som slutförde gymnasieskolan 2012/13 och som alltså hade påbörjat sina gymnasiestudier före 2011 och därmed läst enligt det tidigare regelverket.⁴

⁴ Tabell 9A Etablerade respektive studerande 1 och 3 år efter avslutade gymnasiestudier läsåret 2012/13: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj statistik på riksnivå, skolform gymnasieskola och statistikområde Efter gymnasieskolan, år 2016.

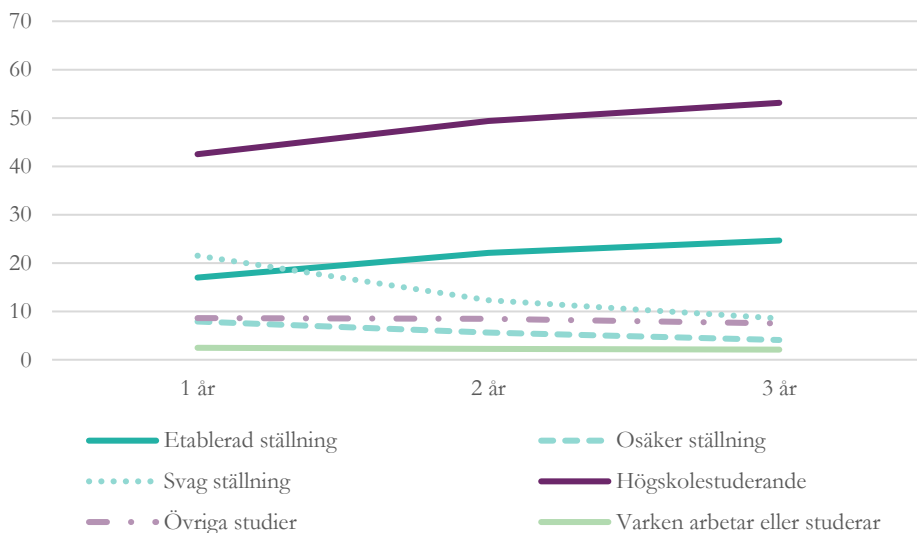
Andelen ungdomar som hade en etablerad ställning var 10 procentenheter högre både ett och tre år efter för ungdomar som slutförde yrkesprogram läsår 2013/14 jämfört med de som slutförde ett yrkesförberedande program läsår 2012/13 enligt det tidigare regelverket för gymnasieskolan.⁵ Det kan dock vara svårt att dra slutsatser kring sådana skillnader eftersom etablering på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan kan variera från år till år på grund av t.ex. konjunkturläget.

Etableringsstatus över tid efter högskoleförberedande program

Här beskriver vi utvecklingen i etableringsstatus från ett till tre år efter högskoleförberedande program. Vi jämför etableringsstatus bland ungdomar som tog examen med etableringsstatus bland ungdomar som slutförde med studiebevis på minst 2 500 poäng läsåret 2013/14.

Av de 48 000 ungdomar som tog examen från ett högskoleförberedande program studerade 53 procent på högskola tre år efter gymnasieskolan, se diagram 4. Det var en ökning med 10 procentenheter jämfört med andelen i högskolestudier ett år efter examen. Andelen med en etablerad ställning ökade med 8 procentenheter, från 17 procent till 25 procent. Andelen med osäker eller svag ställning minskade med åren. Minskningen var kraftigast för andelen med svag ställning, som minskade från 22 till 9 procent.

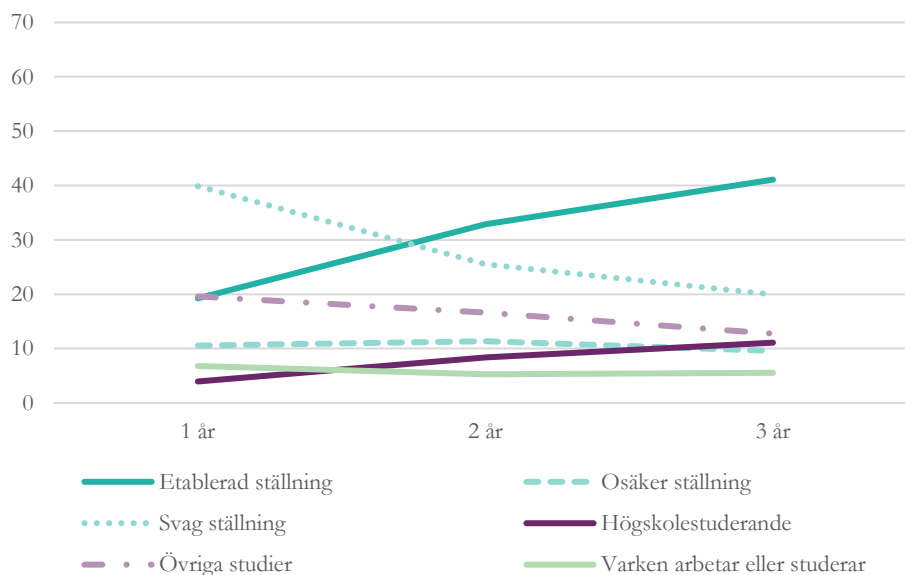
Diagram 4. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett till tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med examen läsår 2013/14. N = 48 176.

⁵ Jämförelsen är mellan ungdomar som tog examen från ett yrkesprogram läsår 13/14 och ungdomar som slutförde ett yrkesförberedande program med slutbetyg med grundläggande behörighet läsår 2012/13. Redovisningen för Lpf 94 särskiljer inte mellan högskolestudier och övriga studier. Motsvarande jämförelse för ungdomar som hade läst studieförberedande/högskoleförberedande programmen är därför inte möjligt att göra här.

I diagram 5 ser vi att utvecklingen över tid ser annorlunda ut bland de 4 600 ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med studiebevis på minst 2 500 poäng. Det beror huvudsakligen på att ungdomarna studerade på högskola i mycket mindre utsträckning. För denna grupp har det istället skett en kraftigare ökning över tid av andelen ungdomar med etablerad ställning. Ökningen var från 19 procent ett år efter till 41 procent tre år efter. Samtidigt har andelen ungdomar med svag ställning minskat med 20 procentenheter, från 40 procent ett år efter till 20 procent tre år efter gymnasieskolan. Andelen ungdomar med svag ställning minskat gradvis under åren, från 20 procent till 13 procent. Minskningen sammanfaller med att andelen som läser på högskola ökar under tiden från 4 till 13 procent.⁶

Diagram 5. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett till tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar som slutförde högskoleförberedande program med studiebevis på minst 2 500 poäng läsår 2013/14. N = 4 588.

Kommentar: Till diagrammen 4 och 5 exkluderas uppgifter för ungdomar som saknade uppgifter om etableringsstatus för år 2015 och/eller 2016. Det gäller ungefär 150 individer totalt.

Etableringsstatus tre år efter examen för samtliga program

Här redovisar vi etableringsstatus tre år efter examen per program, för de 74 000 ungdomar som slutförde gymnasieskolan med examen.

⁶ För mer detaljerade uppgifter om kategorin *övriga studier* se rikstabell 2E. Där går det bland annat att se att de vanligaste studierna för denna grupp är studier på Komvux.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj *statistik på riksnivå*, skolform *gymnasieskola* och statistikområde *Efter gymnasieskolan*, år 2017.

Som visades i diagram 2 hade 64 procent av ungdomarna en etablerad ställning tre år efter de tog yrkesexamen. Den andelen var högst bland ungdomar med examen från fordons- och transportprogrammet, se diagram 6. Efter detta program hade 8 av 10 ungdomar en etablerad ställning tre år efter gymnasieskolan. Näst högst andel med etablerad ställning fanns bland ungdomar med examen från VVS- och fastighetsprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet. Efter dessa program var det 3 av 4 som hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden tre år efter. De yrkesprogram som hade högst andel högskolestuderande var vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet. Ungefär 1 av 5 ungdomar var högskolestuderande tre år efter examen från dessa program.

För ungdomar som tog examen från högskoleförberedande program var det vanligaste att läsa på högskola efter naturvetenskapsprogrammet. I denna grupp var 73 procent högskolestuderande tre år efter examen. Hälften av ungdomarna som tog examen från ekonomiprogrammet studerade på högskola tre år efter, medan en tredjedel hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden. Samhällsvetenskapsprogrammets fördelning påminner i hög grad om ekonomiprogrammets. Efter estetiska programmet var 16 procent av ungdomar i övriga studier. De flesta studerade på folkhögskola.⁷

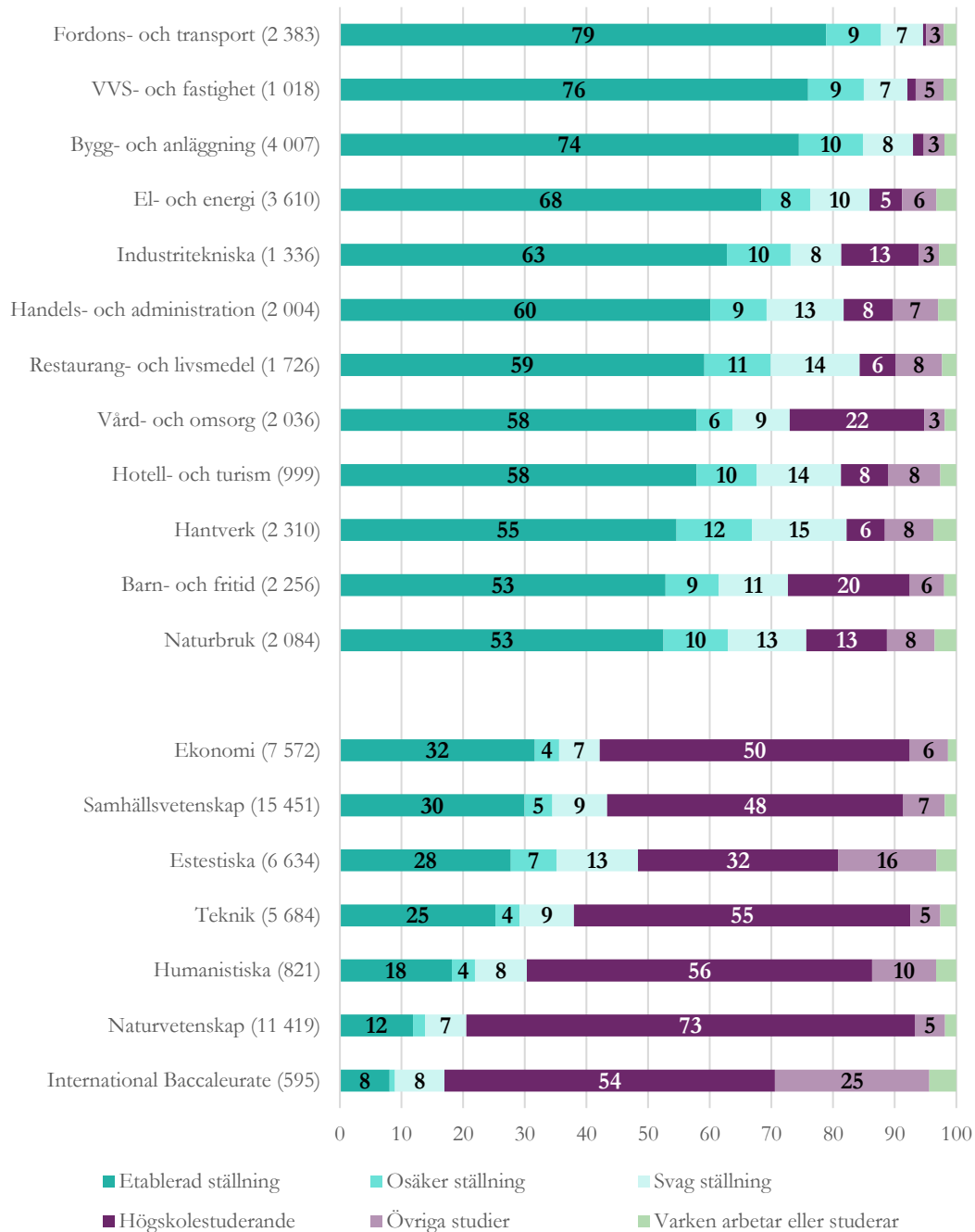
I det PM som publicerades hösten 2017 redovisade vi uppgifter om ungdomars etableringsstatus ett år efter de tog examen.⁸ En jämförelse med de uppgifterna visar att andelen ungdomar med etablerad ställning ökade för alla program mellan ett och tre år efter examen. För de flesta yrkesprogram var ökningen kring 20–25 procentenheter. Det yrkesprogram som utmärker sig något var vård- och omsorgsprogrammet där ökningen av andelen ungdomar med etablerad ställning var som minst. Ökningen var 6 procentenheter, från 52 till 58 procent, mellan ett och tre år efter examen. Under tiden hade dock andelen ungdomar som var högskolestuderande ökat med 8 procentenheter, från 14 till 22 procent.

Bland högskoleförberedande program ökade andelen ungdomar som var högskolestuderande med omkring 10 procentenheter. Gemensamt för alla program var att andelen ungdomar med svag ställning minskade, med omkring 15 procentenheter. De program där andelen ungdomar med svag ställning minskade mest mellan ett och tre år efter var hantverksprogrammet och hotell- och turismprogrammet. Dessa program hade högst andel ungdomar med svag ställning ett år efter examen. Minskningen var 23 respektive 24 procentenheter.

⁷ För mer information om kategorin *övriga studier* se rikstabell 2E <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj *statistik på riksnivå*, skolform *gymnasieskola* och *statistikområde Efter gymnasieskolan*, år 2017.

⁸ Skolverket (2017). *Vad ungdomar gör efter gymnasieskolan Gy 2011*.

Diagram 6. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) per program tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar som slutförde med examen läsåret 2013/14. N = 74 129.

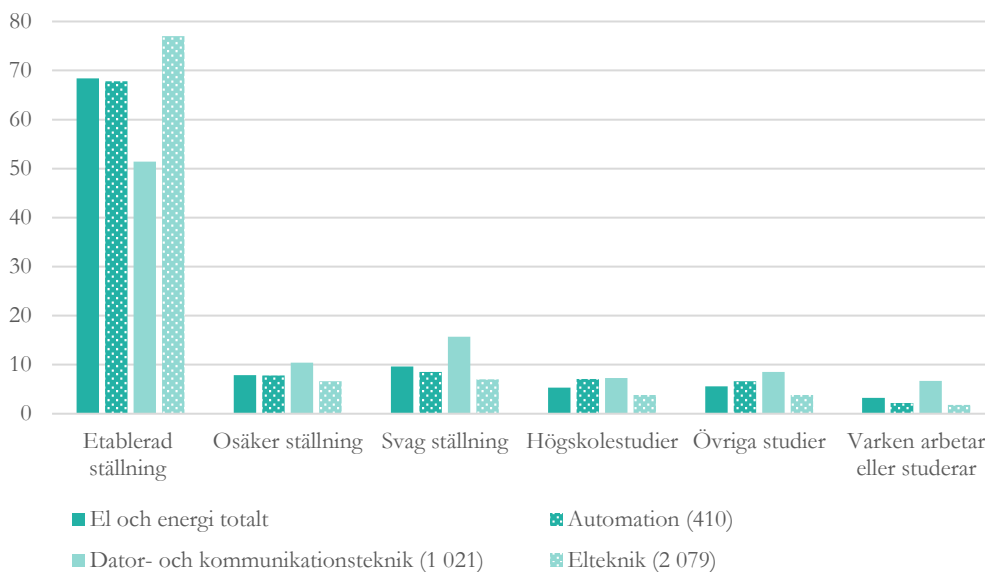

Kommentar: För teknikprogrammet ingår inte ungdomar som har tagit gymnasieingenjörsexamen. International Baccalaureate (IB) redovisas under högskoleförberedande program men är inte en del av den svenska gymnasieskolan.

Skillnader inom programmen

Etableringsstatus kan variera mellan programmens olika inriktningar. Som exempel presenteras här två program där det är störst variation mellan inriktningarna. Andelen ungdomar med etablerad ställning varierar mellan de olika inriktningarna inom el- och energiprogrammet (se diagram 7) och andelen ungdomar som var högskolestuderande varierar mellan de olika inriktningarna inom teknikprogrammet (se diagram 8). För uppgifter om samtliga inriktningar se rikstabell 2C och 2D.⁹

Diagram 7. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) tre år efter el- och energiprogrammet, per inriktning. Ungdomar som slutförde med examen läsåret 2013/14.

Kommentar: Inriktningen *Energiteknik* redovisas inte här på grund av låga antal.

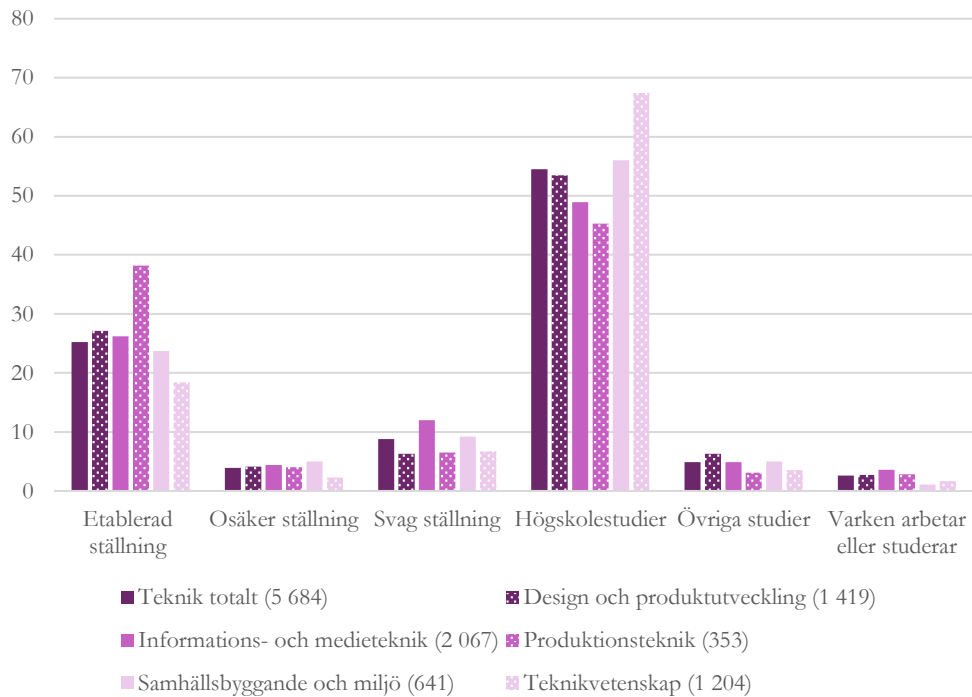
I diagram 7 ovan visas etableringsstatus per inriktning för ungdomar som tog examen från el- och energiprogrammet. Bland de drygt 2 000 ungdomar som tog examen från inriktningen *elteknik* var andelen ungdomar med etablerad ställning 77 procent tre år efter examen. Motsvarande andel bland ungdomar som tog examen från inriktningen *dator- och kommunikationsteknik* var 51 procent. I den sistnämnda gruppen var det istället en något högre andel med svag ställning, 16 procent jämfört med 7 procent.

Teknikprogrammet var det högskoleförberedande program som hade störst variation av andelen högskolestuderande mellan inriktningarna. I diagram 8 nedan

⁹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj statistik på riksnivå, skolform gymnasieskola och statistikområde Efter gymnasieskolan, år 2017.

visas etableringsstatus per inriktning för ungdomar som tog examen från detta program.

Diagram 8. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) tre år efter teknikprogrammet, per inriktning. Ungdomar som slutförde med examen läsåret 2013/14.

Ungdomar som tog examen från inriktningen *teknikvetenskap* läste vidare på högskola i högst utsträckning. Det var 67 procent i denna grupp som var högskolestuderande tre år efter examen. Det kan jämföras med 45 procent bland ungdomar som tog examen från inriktningen *produktionsteknik*. Dessa ungdomar var istället i högre utsträckning etablerade på arbetsmarknaden.

Vanligaste branscherna tre år efter yrkesprogram

I tabell 2 visas de vanligaste branscherna per program för ungdomar tre år efter att de tog yrkesexamen. Ungdomar som tog examen från bygg- och anläggningsprogrammet, el- och energi och VVS- och fastighetsprogrammet arbetade i stor utsträckning inom byggindustrin eller tillverkningsindustrin tre år efter examen. Ungdomar som tog examen från vård- och omsorgsprogrammet arbetade i stor utsträckning inom vård- och omsorgsbranschen.

Tabell 2. Vanligaste branscherna tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar med examen från ett yrkesprogram och som hade en etablerad ställning på arbetsmarknaden år 2017.

Program	Antal med etablerad ställning på arbetsmarknaden	Vanligaste branscherna per program
Barn och fritid (BF)	1 192	Utbildningsväsendet (38 %), Vård och omsorg, socialtjänst (22 %)
Bygg och anläggning (BA)	2 983	Byggindustri (62 %), Tillverkningsindustri (11 %)
El och energi (EE)	2 470	Byggindustri (43 %), Tillverkningsindustri (17 %)
Fordon och transport (FT)	1 880	Transport- och magasineringsföretag (29 %), Handel m.m. (28 %)
Handel och administration (HA)	1 204	Handel m.m. (49 %), Vård och omsorg, socialtjänst (10 %)
Hantverk (HV)	1 261	Handel m.m. (27 %), Kultur, nöje och fritid m.m. (24 %)
Hotell och turism (HT)	578	Hotell och restauranger (29 %), Handel m.m. (18 %)
Industriteknik (IN)	839	Tillverkningsindustri (65 %), Företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik m.m. (11 %)
Naturbruk (NB)	1 094	Jordbruk, skogsbruk och fiske (21 %), Handel m.m. (16 %)
Restaurang och livsmedel (RL)	1 020	Hotell och restauranger (41 %), Handel m.m. (17 %)
VVS och fastighet (VF)	773	Byggindustri (55 %), Tillverkningsindustri (12 %)
Vård och omsorg (VO)	1 178	Vård och omsorg, socialtjänst (80 %), Utbildningsväsendet (5 %)

Kommentar: Bransch redovisas utifrån definitionen enligt SNI 2007 (2-ställig kod), en standard för svensk näringsgrensindelning. För fullständiga kategorinamn se bilaga 3. Det kan vara värt att notera att serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar ingår i kategorin *Handel m.m.*

Vanligaste högskolestudierna tre år efter högskoleförberedande program

Tre år efter examen från ett högskoleförberedande program var 53 procent av ungdomarna högskolestuderande. De vanligaste högskolestudierna för denna grupp totalt var inom *samhällsvetenskap, juridik m.m.* samt *teknik och tillverkning*. I tabell 3 redovisas de vanligaste högskolestudierna efter respektive program bland ungdomar som tog examen och läste på högskola tre år efter examen.

Tabell 3. Vanligaste högskolestudierna tre år efter gymnasieskolan. Ungdomar med examen från ett högskoleförberedande program och som studerade på högskola år 2017.

Program	Antal som var högskolestuderande	Vanligaste högskolestudierna per program
Ekonomi (EK)	3 807	Samhällsvetenskap, juridik m.m. (70 %), Pedagogik och lärarutbildning (7 %)
Estetiska (ES)	2 154	Humaniora och konst (30 %), Pedagogik och lärarutbildning (24 %)
Humanistiska (HU)	460	Humaniora och konst (34 %), Samhällsvetenskap, juridik m.m. (30 %)
Naturvetenskap (NA)	8 309	Teknik och tillverkning (41 %), Hälsa- och sjukvård samt social omsorg (24 %)
Samhällsvetenskap (SA)	7 425	Samhällsvetenskap, juridik m.m. (45 %), Hälsa- och sjukvård samt social omsorg (19 %)
Teknik (TE)	3 100	Teknik och tillverkning (65 %), Naturvetenskap, matematik och data (12 %)

Av de kring 15 700 ungdomar som studerade på högskola tre år efter naturvetenskaps- och samhällsvetenskapsprogrammet läste de flesta inom *teknik och tillverkning* respektive *samhällsvetenskap, juridik m.m.* Detta förklarar att dessa studierområden var de vanligaste efter alla högskoleförberedande program totalt. Av de 3 800 som studerade på högskola tre år efter ekonomiprogrammet läste 7 av 10 inom *samhällsvetenskap, juridik m.m.*

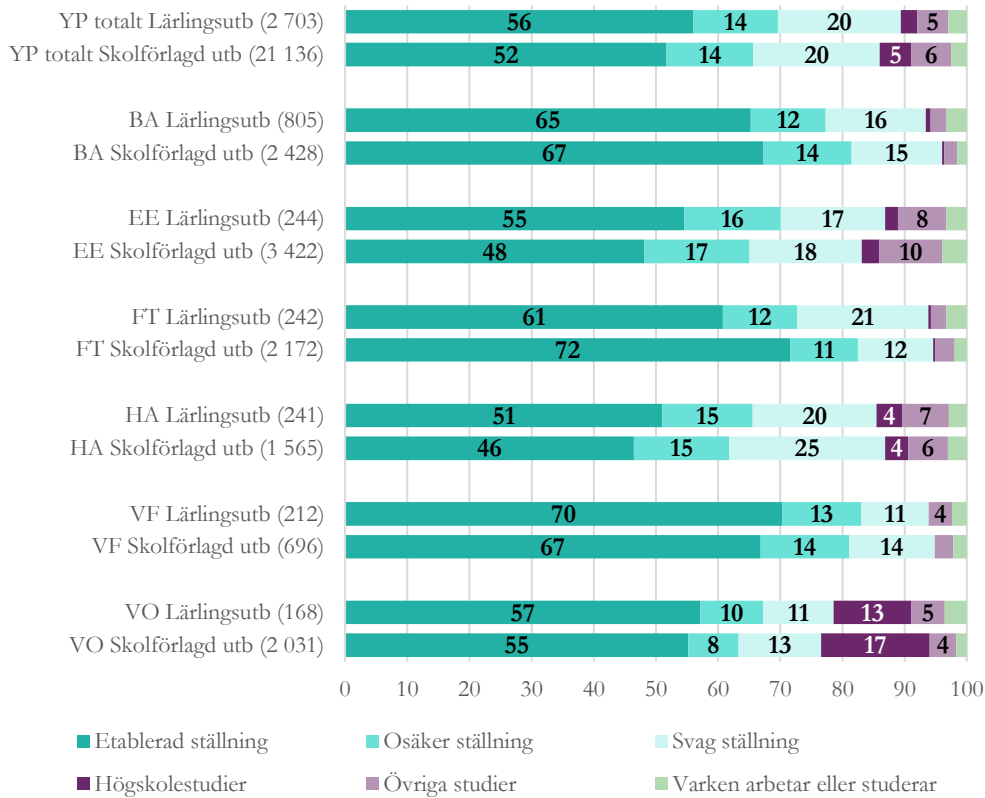
Etableringsstatus efter lärlingsutbildning

Årets publicering är den första där ungdomar som har läst en lärlingsutbildning kan särskiljas. Uppgifterna utgår från ungdomar som slutförde sin utbildning med examen läsåret 2015/16. I diagram 9 jämför vi etableringsstatus efter examen från lärlingsutbildning och skolförlagd utbildning läsåret 2015/16. Av de totalt 23 800 elever som tog en yrkesexamen var det 2 700 ungdomar som hade läst en lärlingsutbildning¹⁰ och 21 100 som hade läst en skolförlagd utbildning. Diagram 9 visar etableringsstatus för de program där antalet elever är tillräckligt stort för att presentera i diagram. För uppgifter om samtliga yrkesprogram se rikstabell 1F.¹¹

¹⁰ Ungdomar som enligt studievägskoden hade läst en lärlingsutbildning antingen i år tre och/eller vid avgång.

¹¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning> - välj *statistik på riksnivå*, skolform *gymnasieskola* och statistikområde *Efter gymnasieskolan*, år 2017.

Diagram 9. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett år efter lärlingsutbildning respektive skolförlagd utbildning, per program. Ungdomar som slutförde med examen läsåret 2015/16.

Bland de ungefär 2 700 ungdomar totalt som hade en examen från en lärlingsutbildning var andelen med etablerad ställning något högre jämfört med de 21 100 ungdomar som hade examen från en skolförlagd utbildning. Andelen var 56 respektive 52 procent. Det program där andelen lärlingar med etablerad ställning var högst jämfört med skolförlagd utbildning var el- och energiprogrammet, 55 procent respektive 48 procent.

På de flesta program var andelen ungdomar med etablerad ställning högre bland ungdomar som läste en lärlingsutbildning jämfört med ungdomar som läste en skolförlagd utbildning. Andelen med etablerad ställning var på några program högre för de ungdomar som läst skolförlagd utbildning. Eftersom det är betydligt färre ungdomar som läser lärlingsutbildning blir det underlaget mer osäkert. Fördelningen av andelen elever per inriktning skiljer sig också från skolförlagd utbildning och etableringsstatus varierar mellan inriktningar på samma program, som vi tidigare har visat. Jämförelser mellan lärlingsutbildning och skolförlagd utbildning behöver därför göras med viss försiktighet.

År 2017 publicerade Skolverket ett PM med resultat från en enkätstudie om lärlingars etablering på arbetsmarknaden.¹² Ett av de huvudsakliga resultaten var att 86 procent av lärlingarna hade ett arbete ett och ett halvt år efter gymnasieskolan. Trots att man utgår från olika populationer och mätmetoder i dessa två statistikkällor kan man förvänta sig vissa likheter i resultaten. En svårighet med att göra jämförelser är att registerdata om etableringsstatus ger en annan bild av etablering jämfört med resultat utifrån enkätstudien. Det beror på att måttet etableringsstatus omfattar olika grader av etablering: etablerad, osäker och svag ställning med hänsyn till bland annat inkomst och arbetslöshet under året. Gemensamt för de olika graderna av etablering är någon slags arbetsmarknadsanknytning under året. Det finns emellertid en del ungdomar som har haft en för låg årsinkomst och/eller någon period av arbetsökande som gör att de inte kan klassificeras som att ha en etablerad ställning. För att möjliggöra en jämförelse med resultaten i enkätstudien skulle man kunna slå ihop andelen som antingen har en etablerad, osäker eller svag ställning på arbetsmarknaden. På det sättet blir andelen med någon slags arbetsmarknadsanknytning totalt 90 procent. Det kan fungera som en grov jämförelse med resultaten från enkätstudien där andelen som hade ett arbete var 86 procent.

Etableringsstatus efter gymnasieingenjörsexamen

Avslutningsvis presenterar vi etableringsstatus för ungdomar som tog gymnasieingenjörsexamen. Årets redovisning är den första med uppgifter om utvecklingen av etableringsstatus från ett till fem år efter utbildningen. Uppgifterna utgår ifrån de ungefär 150 ungdomar som slutförde utbildningen läsåret 2011/12 och deras etableringsstatus år 2013, 2015 och 2017.

Tabell 5. Etableringsstatus (andel ungdomar i procent) ett, tre och fem år efter gymnasieingenjörutbildningen. Ungdomar som slutförde med examen läsåret 2011/12. N=148.

	Etablerad ställning	Osäker ställning	Svag ställning	Högskolestuderande	Övriga studier	Varken arbetar eller studerar
1 år efter	46	8	13	23
3 år efter	45	7	..	36	6	..
5 år efter	62	5	5	21	3	3

Det är en liten grupp som följs över tid, och vi ser att andelen med etablerad ställning ökar med åren från 46 procent till 62 procent. Andelen högskolestuderande ökar från 23 procent till 36 procent mellan ett och tre år efter, för att sedan minska igen till 21 procent fem år efter examen.

¹² Skolverket (2017). *Uppföljning av lärlingars etablering på arbetsmarknaden.*

Statistikredovisningen på Skolverkets webbplats

Vill du se de aktuella tabellerna där uppgifterna är hämtade från så hittar du dem på Skolverkets webbplats <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/>

› Sök statistik › Sveriges officiella statistik › Gymnasieskolan › Efter gymnasieskolan
› 2017.

Bilaga 1: Etableringsstatus

Det centrala mått som används i statistiken är *etableringsstatus*. Det baseras på uppgifter om arbete och vidare studier efter gymnasieskolan. Måttet bygger på data från Statistiska centralbyråns (SCB) LISA-databas,¹³ i vilken informationen hämtas från bland annat sysselsättningsregistret, SCB:s register över personer i utbildning och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens händelsedatabas. Följande kategorier ingår i måttet *etableringsstatus*:

- Etablerad ställning på arbetsmarknaden
Arbetsinkomst på minst 197 100 kr, sysselsatt enligt sysselsättnings-registrets definition (november månad 2017), inga händelser som indikerar arbetslöshet och inga händelser som indikerar arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning.
- Osäker ställning på arbetsmarknaden
Arbetsinkomst på minst 168 800 kr och upp till 197 100 kr. Vid inkomst av aktiv näringsverksamhet gäller ingen nedre inkomstgräns. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 197 100 kr och under året förekomst av arbetslöshet (hel- eller deltid), arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller inte klassificerad som sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition. Inte klassificerad som studerande.
- Svag ställning på arbetsmarknaden
Arbetsinkomst upp till 168 800 kr. Inte klassificerad som studerande.
eller
Arbetsinkomst på minst 168 800 kr och under året förekomst av heltidsarbetslöshet/arbetsmarknadspolitiska åtgärder som överstiger 274 dagar. Inte klassificerad som studerande.
- Högskolestudier
Registrerad på högskolans grundutbildning vårterminen eller höstterminen 2017 och erhållit någon form av studieersättning samma år (minst 2 000 kr under året). Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden.
- Övriga studier
Erhållit någon form av studieersättning under 2017 (minst 2 000 kr under året). Inte klassificerad som etablerad på arbetsmarknaden eller högskolestuderande.
- Varken arbete eller studier
Avsaknad av arbetsinkomst aktuellt år. Inte klassificerad som studerande.

¹³ Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier. Individregistren är färdigställda cirka 16 månader efter mättidpunkt (31 december), vilket leder till den relativt långa eftersläpningen för statistik om etableringsstatus.

Bilaga 2: Skillnader i populationen mellan åren

I statistiken som publiceras hösten 2019 finns uppgifter om etableringsstatus tre år efter gymnasieskolan för ungdomar som slutförde sin utbildning läsåret 2013/14. Två år tidigare, hösten 2017, publicerades uppgifter för samma grupp men för etableringsstatus ett år efter gymnasieskolan. För de ungdomar som slutförde sin utbildning med examen eller studiebevis på minst 2 500 poäng är det till allra största del samma individer som ingår i statistiken vid båda publiceringarna. Det är den *huvudgruppen* som vi fokuserar på i denna PM. I rikstabellerna tillkommer även uppgifter om etableringsstatus för *jämförelsegrupper*. Med det menas ungdomar som har studiebevis på färre än 2 500 poäng, som har kommit till högst år 1, 2 eller 3 i gymnasieskolan, eller som sist var registrerade på introduktionsprogram och inte har gått över till ett nationellt program. Alla ungdomar i dessa jämförelsegrupper är jämnåriga med huvudgruppen som slutförde sina studier läsåret 2013/14. Antalet i jämförelsegrupperna har ökat i efterhand från publicering 2017 till publicering 2019. Ökningen berör främst ungdomar som sist var registrerade på introduktionsprogram.

Antal ungdomar kan skilja sig något i alla grupper på grund av folkbokföring

Eftersom populationen varje år utgår ifrån folkbokföring ett visst år kan det förekomma skillnader i alla redovisningsgrupper på grund av in- och utflyttning. Populationen ett visst år är alla ungdomar som var folkbokförda 31 december och som någon gång varit registrerade i gymnasieskolan. Till publicering hösten 2017 utgick populationen ifrån folkbokföring december 2015, och till publicering hösten 2019 utgick populationen ifrån folkbokföring december 2017. Skillnader som finns i folkbokföringen mellan de två tidpunkterna gör att populationerna för de olika publiceringsåren kan skilja sig åt något.

Kraftigare ökning i antalet som sist varit registrerade på introduktionsprogram

Ytterligare en avgränsning för hela populationen är att individerna inte längre ska vara registrerade i gymnasieskolan. Avgränsningen behövs för att vi ska vara säkra på att vi följer upp ungdomar *efter* att de har avslutat gymnasieskolan. Den gör dock att storleken på främst jämförelsegrupperna kan öka ju längre tid som går sedan huvudgruppen tog examen. För de som har tagit examen eller studiebevis på minst 2 500 poäng är det tydligt att man efter det inte längre ska vara registrerad i gymnasieskolan. Däremot är det inte lika tydligt för ungdomar som har avbrutit sina studier i förtid. När dessa jämförelsegrupper skapas vill vi vara säkra på att ungdomarna inte längre är kvar i gymnasieskolan, eller har återgått efter ett studieuppehåll. För att säkerställa detta kontrollerar vi att individerna inte är med i gymnasieskolans elevregister de kommande tre läsåren. När populationen drogs inför publicering hösten 2017 var vissa individer som var jämnåriga med de som hade slutfört sina studier fortfarande kvar i gymnasieskolan, och de ingick därmed inte i populationen. När vi därefter drog populationen igen inför publicering hösten 2019 var dessa individer inte längre kvar i gymnasieskolan. Eftersom de är jämnåriga med ungdomar som slutförde sin gymnasieutbildning läsåret 2013/14 skulle de nu tillhöra samma population. Dessa individer inkluderas därmed i årets population vilket medför en ökning i antal i dessa jämförelsegrupper från publicering 2017 till publicering 2019.

Bilaga 3: Fullständiga kategorinamn för bransch

I tabell 2 redovisas bransch utifrån definitionen enligt SNI 2007 (2-ställig kod), en standard för svensk näringsgrensindelning. Uppgifterna hämtas ursprungligen från SCB:s LISA-register.

Fullständiga kategorinamn:

- 01 Jordbruk, skogsbruk och fiske
- 02 Tillverkningsindustri; gruvor och mineralutvinningsindustri
- 03 El-, gas- och värmeverk; vatten- och reningsverk; anläggningar för avfallshantering, återvinning och sanering
- 04 Byggindustri
- 05 Handel; serviceverkstäder för motorfordon och motorcyklar
- 06 Transport- och magasineringsföretag
- 07 Hotell och restauranger
- 08 Informations- och kommunikationsföretag
- 09 Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m.
- 10 Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare
Företag inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik; företag inom uthyrning,
- 11 fastighetsservice,
resetjänster och andra stödtjänster
- 12 Civila myndigheter och försvaret
- 13 Utbildningsväsendet
- 14 Enheter för vård och omsorg, socialtjänst
- 15 Enheter för kultur, nöje och fritid; andra serviceföretag m.m.
- 99 Okänd bransch